

Ефективність державного управління, електронний уряд, участь громадян

Інтерв'ю з Каролін Клінгшпорн, менеджерка проектів, Liquid Democracy e.V.

Liquid Democracy e. V. — це некомерційна спілка, що розробляє і втілює інноваційні концепції демократичної участі. У своїй роботі Liquid Democracy e. V. спирається насамперед на потенціал Інтернету, який дає змогу робити процеси ухвалювання рішень доступнішими. У письмовому інтерв'ю на тему «Участь громадян» Каролін Клінгшпорн (Carolin Klingsporn) роз'яснює спосіб роботи й структуру спілки, а також розповідає про її успіхи.

Що означає «Liquid Democracy» і за що виступає ваша спілка?

Візія нашої спілки — демократична культура, у якій соціальна активність — щось самозрозуміле для кожного. Наша мета — уможливити людям ширшу участь у демократичних процесах прийняття рішень. Завдяки цьому вони посилюються як частина демократичного суспільства, а до їхніх голосів і думок дослухаються навіть у періоди між виборами. «Liquid Democracy» в перекладі — «рідка демократія», і для нас це означає усування перешкод для користування своїм правом голосу й «розріджування» меж між урядовцями й «підурядними».

Щоб досягти нашої візії, ми використовуємо можливості оцифровування й розробляємо власні партиципаційні програми. Оцифровування вможливлює спілкування без залежності від місця й часу. За допомогою цифрових інструментів можна прилюдно провадити політичні дискурси в Інтернеті, охоплюючи численних громадян. А що в нинішній Німеччині переважна більшість населення — користувачі Інтернету, можливості онлайн-участі доступні практично кожному. Он-лайн-партиципація створює прозорість діяльності політиків і адміністраторів, дає простір, де ваш голос теж почують. Отже, вона має великий потенціал для нашої демократії, особливо з огляду на дедалі більшу недовіру до обраних представників.

Як слід розуміти вашу бізнес-модель? Чим обґрунтована суспільна користь вашої спілки? Як ви пояснюєте власний успіх?

Ми — незалежна спілка, що починалася як ініціатива на громадських засадах, зумовлена переконаністю в силі Інтернету як засобу підтримки демократії. Нинішні джерела нашого фінансування — дотації, сторонні кошти, залучені на наші суспільно корисні проекти, а також оплата замовлень і, незначною мірою, членські внески. Теперішній склад спілки — 15 осіб.

Мета нашої роботи — не отримувати прибуток, а сприяти демократії. Ми розробили програму Adhocrasy, яка є open source software (англ. «програмне забезпечення з відкритим вихідним кодом») — тобто її вихідний код видимий і доступний для всіх (див. тут: <https://github.com/liqd>). Завдяки цьому й інші організації або ініціативи можуть здійснювати власні проекти онлайн-партиципації. Водночас проекти участі мають користь один від одного.

Адже Adhocracy постійно вдосконалюють, і нові функції, розроблені для того чи іншого проекту, можна переносити й у інші.

Ми — міждисциплінарна команда, що поєднує різні компетенції: у нас пліч-о-пліч працюють політологи й програмісти, дизайнери й фахівці з громадської участі. Спілку засновано 2009 року, і відтоді нашим програмним забезпеченням скористалося широке коло партнерів: адміністрації на муніципальному, земельному й федеральному рівні, політичні партії й міжнародні неурядові організації, а також дрібні місцеві ініціативи.

У чому суть вашого проекту meinBerlin? Як цей проект сприяє підвищенню ефективності комунікації між берлінцями та їхніми адміністраціями? Які конкретні успіхи є на рахунку?

meinBerlin — центральна платформа участі міста-землі Берлін. Через meinBerlin зацікавлені громадяни можуть висловлювати своє ставлення до проектів адміністрацій, а також пропонувати власні ідеї. Усі процеси онлайн-участі громадян в адмініструванні міста-землі та його округів консолідовано на одній платформі, тому їх легко знаходити й вони доступні кожному. Для громадян це означає можливість не тільки одержувати інформацію про проекти адміністрацій, але й активно впливати на розвиток міста. meinBerlin дає змогу робити це дуже просто, не витрачаючи багато часу.

А для працівників адміністрацій meinBerlin означає, що вони можуть організовувати онлайн-участь громадян швидше й вигідніше, ніж раніше. Адже ця платформа містить стандартизовані й перевірені шаблони участі, що їх службовці заповнюють і активують. У такий спосіб адміністрації можуть виносити на обговорювання й оцінювання власні задуми, плани й проекти документів. Вони можуть також збирати ідеї громадян і локалізувати їх на мапах, створювати опитування або запрошувати на заходи. У платформі враховано й передбачений законодавством процес узгодження будівельних планів із громадою.

meinBerlin запустили 2015 року. Відтоді там зареєструвалося понад 10 000 осіб. У рамках 260 проектів вони подали більш ніж 3000 ідей, написали десь 8000 коментарів і проголосували понад 33 000 разів (станом на січень 2019). Але статистика — не єдиний критерій успіху. Важливе значення має і якість дописів, яка на meinBerlin демонструє високий рівень. На додачу до власних фахових знань адміністрації одержують у своїй роботі цінну допомогу від громади. Так вони можуть ліпше припасовувати свої рішення до потреб громадян. А коли в громадян питають їхньої думки, це зрештою може зробити їхнє сприйняття пізніших заходів більш схвальним.

У чому полягають особливі нагоди, але також виклики й межі цифрових процесів участі в контексті їхнього нинішнього демократичного потенціалу?

Організована не для галочки участь громадян, хоч цифрова, хоч ні, активізує дискурс і передбачає ставлення до громадян як до знавців, чиї знання важливі для проектів адміністрації. А для громадян стає доступнішою «влада», яку багато хто сприймає як великий безликий апарат: вони одержують майданчик для висловлювання своїх думок, страхів та ідей. Участь може поліпшувати взаєморозуміння між адміністрацією і громадянами та зміцнювати довіру до відповідних компетенцій.

Щоб залучити громадян до обговорювання рішень, потрібно звертатися до них різноманітними способами. Обмежені в часі й просторі варіанти, як-от збори громадян, важливі, однак не охоплюють менш мобільних осіб або людей із дуже щільним графіком. Онлайн-участь робить політичну причетність гнучкішою, незалежною від місця й часу. Загалом беручи, вона дає можливість залучити ширше коло людей, ніж за допомогою тільки «офлайн-заходів». Отже, онлайн-участь — необхідний додаток до заходів, що їх проводять на місці.

Найважче – організувати процеси участі так, щоб вони зміцнювали довіру людей до політиків і адміністраторів, а отже, у кінцевому підсумку, і віру в демократію. Тому потрібно із самого початку чітко визначити роль громадян у процесі та вплив їхніх думок на результат вирішування. Нерідко нам трапляються завищені вимоги громадян, які прагнуть побачити свою ідею здійсненою, а тому заперечують легітимність рішень обраних представників. Однак сенс і мета участі не в тому, щоб ставити під сумнів представницьку демократію. Ідеться радше про можливість обміну думками й аргументами на певні теми – можливість, що доповнюють і зміцнюють наявну демократію.

Що має робити сучасна адміністрація, які умови вона має виконувати, яких заходів уживати, щоб уможливити цифрові формати участі?

Перш за все має бути політична воля. Хай би які добрі програми ми пропонували політикам і адміністраторам, від них не буде користі, якщо їх не використовувати для добрих проектів. А «добрий» означає передусім актуальність питань для громадян і справжню готовність дослухатися до їхньої думки. Адже громадяни швидко помічають, коли участь організують для гідиться, а їхні думки дуже ризикують залишитися десь під сукном. Це зменшує мотивацію до нової участі, і то неабияк!

За наявності ж політичної волі працівників адміністрацій слід підтримувати у двох аспектах: перше, надавати їм до розпорядження централізоване програмне забезпечення, щоб не доводилося щоразу заново проводити тендери на програмування технічно складного забезпечення онлайн участі. Берлін своєчасно це зрозумів і доручив нам розробити єдину платформу для всіх працівників адміністрацій. А якщо це програмне забезпечення ще й має відкритий для загалу код, то адміністрації не потрапляють у залежність від постачальника послуг. Окрім програм із відкритим кодом, працівникам можуть знадобитися навчальні курси, зокрема й щодо змістового аспекту ефективних процесів участі. Адже залучати громадян потрібно вчитися, і не кожний проект участі виходить успішним. Тому нам треба бути терплячими, щоб дочекатись формування культури партиципації. І це означатиме, що наша спілка досягла поставленої мети!

© Europäische Akademie Berlin e.V., 2018
Der Artikel gibt die Auffassung des Autors wieder.

Кontakt

Europäische Akademie Berlin e.V.
Bismarckallee 46/48
14193 Berlin
+49 30 8959510
eab@eab-berlin.eu
www.eab-berlin.eu